

Наукові перспективи
Видавнича група

Перспективи та інновації науки

№2(60) 2026

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

№ 2(60) 2026

Київ – 2026

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

Ідентифікатор медіа - R40-05846

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60))

«Перспективи та інновації науки»: журнал. 2026. № 2(60) 2026. С. 3763

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023 № 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 16.02.2026, № 6/2-26)

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Електронний науковий журнал «Перспективи та інновації науки» заснований з метою висвітлення актуальних питань теорії та практики медицини, біології, біотехнології та реабілітації в Україні, за кордоном. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів

Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей журналу представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Голова редакційної колегії:

Вадзюк Степан Несторович - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України (Україна)

Заступник голови редакційної колегії: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна)

Редакційна колегія:

- **Алієв, Ельнур М.** - доктор медичних наук, професор, професор Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
- **Бабова Ірина Костянтинівна** - доктор медичних наук, професор, старший науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування ДУ "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України", лікар ФРМ (фізичної та реабілітаційної медицини) ДУ "Територіальне медичне об'єднання МВС України по Одеській області" (Одеса, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Dementieva T.I. <i>ONLINE LEARNING AND OFFLINE LEARNING: NEW APPROACHES AND HYBRID MODELS</i>	39
Fedash M. <i>COMPETENCY MODEL FOR THE TRAINING OF SPECIALISTS IN SENSORY EVALUATION OF PRODUCTS FOR SPECIAL DIETARY CONSUMPTION</i>	53
Kyryliuk I.V., Mykytenko I.V., Nosach O.O. <i>GRAMMAR STUDY APPS FOR FUTURE ENGLISH TEACHERS</i>	68
Pavlyukovych N.D., Pavlyukovych O.V. <i>ETHICAL DIMENSIONS OF ACADEMIC INTEGRITY IN THE CONTEXT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE INTEGRATION</i>	77
Serhiienko T.M., Lysenko O.A. <i>TEACHING AND LEARNING ENGLISH IN THE AGE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE: THE HIDDEN POWER OF UNIVERSITY LIBRARY COLLECTIONS</i>	91
Shuper V.O., Shuper S.V. <i>MODERN STRATEGIES IN CLINICAL PHARMACOLOGY LEARNING AND THE DEVELOPMENT OF RESEARCH-ORIENTED EDUCATORS IN THE DIGITAL ERA</i>	103
Sliusar N.O., Klymenko I.M. <i>HISTORICAL AND ETHICAL ANALYSIS OF ACTIVITIES OF IVAN LESHKO-POPEL AND HIS IMPACT ON MODERNIZATION OF MEDICAL EDUCATION</i>	112
Sukhanova T., Koliada I., Vnukova K. <i>COMMUNICATIVE APPROACHES TO FOREIGN LANGUAGE TEACHING UNDER CONDITIONS OF LIMITED INSTRUCTIONAL TIME</i>	122

Чорноус О.В. **1628**
*УКРАЇНСЬКА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ ЯК
ІНСТРУМЕНТ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В
ПРОФЕСІЙНУ КОМУНІКАЦІЮ*

Шидловський А.І. **1638**
*КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ
STEM-ОСВІТИ У НАВЧАННІ ІНФОРМАТИКИ В ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ*

Щербина Ю.М. **1647**
*ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО
ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ*

Якімець Ю.М., Федюк Г.З. **1659**
*ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ
ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА*

Яковишина Т.В. **1668**
*ЕТИЧНІ ВИМІРИ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ЧИННИКИ
ЯКОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ*

СЕРІЯ «Медицина»

Bodnar P., Meikiv N., Bodnar T. **1681**
*EFFECT OF MEMBRANE PLASMAPHERESIS ON ENDOGENOUS
INTOXICATION MARKERS IN PATIENTS WITH OBLITERATING
ATHEROSCLEROSIS*

Bodnar P., Meikiv N., Bodnar T. **1689**
*DYNAMICS OF QUALITY OF LIFE AFTER BELOW-KNEE
FEMOROPROPLITEAL AUTOVENOUS BYPASS IN PATIENTS WITH
PERIPHERAL ARTERY DISEASE CAUSED BY OBLITERATING
ATHEROSCLEROSIS*

Dzetsiukh T.I. **1696**
*ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DIGITAL DENTAL PROSTHODONTIC
WORKFLOWS: OPTIMIZATION, EFFICIENCY, AND CLINICAL
PRECISION*

УДК 378.016-059.875:[174+001]:373.3.011.3-051

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1668-1680](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1668-1680)

Яковишина Тетяна В'ячеславівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, <https://orcid.org/0000-0001-9507-3621>

ЕТИЧНІ ВИМІРИ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ЧИННИКИ ЯКОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз проблеми академічної доброчесності та етичних аспектів педагогічних досліджень у контексті професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Актуальність порушеної теми зумовлена трансформаційними процесами в сучасній системі освіти, зростанням ролі науково обґрунтованих педагогічних рішень, а також необхідністю формування довіри до результатів освітньої та науково-педагогічної діяльності. У статті підкреслено, що академічна доброчесність виступає не лише нормативно закріпленою вимогою, а й ключовою ціннісною основою професійної культури майбутнього педагога.

Проаналізовано вітчизняні та зарубіжні наукові підходи до трактування поняття «академічна доброчесність», окреслено її фундаментальні цінності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність і мужність) та розкрито їх значення для педагогічної науки і практики. Особливу увагу приділено нормативно-правовим засадам упровадження академічної доброчесності в Україні, зокрема положенням Закону України «Про освіту», що регламентують права, обов'язки та відповідальність учасників освітнього процесу.

У межах дослідження обґрунтовано взаємозв'язок академічної доброчесності з етикою педагогічних досліджень, що набуває особливої ваги з огляду на специфіку роботи з дітьми як вразливою категорією учасників наукових досліджень. Розкрито ключові етичні принципи взаємодії дослідника з учасниками педагогічного дослідження: інформовану згоду, забезпечення конфіденційності та анонімності, а також дотримання принципу «не нашкодь». Наголошено на необхідності добровільності участі, захисту персональних даних і мінімізації психологічного дискомфорту під час проведення дослідницьких процедур.

Доведено, що формування академічної доброчесності та етичної відповідальності у майбутніх учителів початкових класів є важливою умовою підвищення якості педагогічних досліджень, зміцнення суспільної довіри до їх результатів і становлення професійної зрілості педагога. Зроблено висновок, що

академічна доброчесність у педагогіці має розглядатися не лише як система заборон і санкцій, а як цілісна виховна та професійна цінність, що забезпечує розвиток відповідальної, компетентної та етично свідомої особистості вчителя.

Ключові слова: академічна доброчесність, етика педагогічних досліджень, майбутній учитель початкових класів, науково-дослідницька діяльність, науково-педагогічні дослідження, педагогічна етика, професійна підготовка вчителя.

Yakovyshyna Tetiana Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Primary, Inclusive and Higher Education Pedagogy Rivne State University of the Humanities, Rivne, <https://orcid.org/0000-0001-9507-3621>

ETHICAL DIMENSIONS AND ACADEMIC INTEGRITY AS FACTORS OF QUALITY IN THE RESEARCH ACTIVITIES OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the issue of academic integrity and ethical aspects of pedagogical research in the context of professional training of future primary school teachers. The relevance of the topic is determined by the transformation processes in the modern education system, the growing role of scientifically based pedagogical decisions, and the need to build trust in the results of educational and scientific-pedagogical activities. The article emphasizes that academic integrity is not only a normative requirement but also a key value basis for the professional culture of future teachers.

Domestic and foreign scientific approaches to the interpretation of the concept of “academic integrity” are analyzed, its fundamental values (honesty, trust, justice, respect, responsibility, and courage) are outlined, and their significance for pedagogical science and practice is revealed. Particular attention is paid to the regulatory and legal basis for the implementation of academic integrity in Ukraine, in particular the provisions of the Law of Ukraine “On Education” that regulate the rights, duties, and responsibilities of participants in the educational process.

The study substantiates the interconnection between academic integrity and the ethics of pedagogical research, which is particularly important given the specific nature of working with children as a vulnerable category of research participants. The key ethical principles of interaction between the researcher and participants in pedagogical research are revealed: informed consent, ensuring confidentiality and anonymity, as well as adherence to the principle of “do no harm.” The necessity of voluntary participation, protection of personal data, and minimization of psychological discomfort during research procedures is emphasized.

It is proven that the formation of academic integrity and ethical responsibility in future primary school teachers is an important condition for improving the quality of

pedagogical research, strengthening public confidence in its results, and establishing the professional maturity of teachers. It is concluded that academic integrity in pedagogy should be viewed not only as a system of prohibitions and sanctions, but as an integral educational and professional value that ensures the development of a responsible, competent, and ethically conscious teacher personality.

Keywords: academic integrity, ethics of pedagogical research, future primary school teacher, scientific research, scientific and pedagogical research, pedagogical ethics, teacher training.

Постановка проблеми. Сучасна система освіти перебуває в умовах постійних змін: цифровізація, глобалізація, соціальні трансформації, нові вимоги ринку праці та зростання різноманітності учнівського середовища. У цих умовах особливої ваги набуває педагогічна наука, яка покликана не лише описувати освітні процеси, а й пропонувати обґрунтовані шляхи їх удосконалення. Проте жодні, навіть найякісніші, наукові напрацювання не зможуть реально вплинути на освіту без довіри до педагогічних досліджень з боку вчителів, управлінців, батьків і суспільства загалом. Саме тому довіра до педагогічних досліджень є фундаментальною основою розвитку системи освіти.

Передусім довіра забезпечує зв'язок між наукою і практикою. Педагогічні дослідження часто спрямовані на вивчення ефективності методик навчання, моделей оцінювання, підходів до інклюзії чи розвитку критичного мислення. Якщо вчителі початкових класів довіряють результатам таких досліджень, вони готові впроваджувати нові підходи у своїй щоденній роботі. За відсутності довіри педагог спиратиметься виключно на власний досвід або традицію, що може стримувати інновації та відтворювати застарілі практики. Таким чином, довіра є умовою того, щоб наукові знання не залишалися на папері, а ставали живою частиною освітнього процесу.

Крім того, довіра до педагогічних досліджень є необхідною для прийняття управлінських і політичних рішень у сфері освіти. Освітні реформи, зміни стандартів, програм або систем оцінювання повинні ґрунтуватися на перевірених даних, а не на інтуїції чи політичній доцільності. Коли суспільство довіряє педагогічній науці, результати досліджень сприймаються як легітимна основа для реформ.

Це зменшує опір змінам, підвищує прозорість рішень і сприяє стабільному розвитку освітньої системи.

Важливою є і роль довіри в підвищенні якості самих педагогічних досліджень. Якщо педагогічна наука користується авторитетом, зростає відповідальність дослідників за методологічну точність, етичність і чесність результатів. Довіра стимулює відкритість даних, рецензування, наукову дискусію та міждисциплінарну співпрацю. Водночас вона мотивує молодих науковців долучатися до досліджень, розуміючи, що їхня праця має реальний вплив на розвиток освіти.

Окремо варто підкреслити значення довіри для учнів і батьків. Коли педагогічні дослідження сприймаються як надійне джерело знань, батьки легше приймають нові підходи до навчання, оцінювання чи виховання. Це сприяє партнерству між школою та родиною, зменшує конфлікти й підвищує ефективність освітнього процесу. Учні ж отримують навчальне середовище, яке ґрунтується на науково обґрунтованих методах, що враховують вікові, психологічні та соціальні особливості розвитку.

Водночас довіра до педагогічних досліджень не є сліпою. Вона передбачає критичне мислення, уміння аналізувати джерела, методи та контекст досліджень. Саме така «усвідомлена довіра» є ознакою зрілої освітньої системи, де наука і практика взаємодіють у діалозі, а не в ієрархії.

Отже, довіра до педагогічних досліджень є ключовою умовою розвитку системи освіти, оскільки вона забезпечує впровадження інновацій, обґрунтованість реформ, підвищення якості наукових пошуків і формування партнерства між усіма учасниками освітнього процесу. У світі, що швидко змінюється, саме довіра до науково підтверджених знань дозволяє освіті залишатися гнучкою, ефективною та орієнтованою на потреби людини і суспільства.

Цілком логічним у цьому контексті є схвалення Верховною Радою України Закону «Про академічну доброчесність», адже саме вона відіграє роль фундаменту, на якому будується довіра між вчителем, учнем та суспільством [2]. В епоху доступної інформації та штучного інтелекту роль педагога трансформується. Він більше не просто «джерело знань», а модератор чесного інтелектуального процесу. Закон дає педагогам юридичну опору, щоб виховувати особистість, яка поважає чужу інтелектуальну працю і цінує власні реальні досягнення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній площині належно осмислено такі аспекти проблеми, як концептуальні і правові засади академічної доброчесності (Національна доктрина розвитку освіти (2002), Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), Закон України «Про авторське право і суміжні права» (2015), Закон України «Про освіту» (2017); Закон України «Про академічну доброчесність» (2026); формування академічної доброчесності під час професійної підготовки майбутнього педагога (К. Васильєва, М. Жарикова, І. Жилиєв, І. Каменщик, В. Касаджик, О. Коробкіна, С. Мельничук, Н. Пеньковська, В. Ромакін, В. Сацик, Т. Фініков, В. Шерстюк, Т. Яворська); зарубіжний досвід (Л. Александер, В. ван Олстін, А. Доусон, К. Йокояма, І. Ордоріка, Р. Пост, Д. Раббан, Н. Рапопорт, К. Рассел, К. Сміт, Р. Стендлер, М. Тайт, О. Фісс, Ф. Хатчесон, С. Хук, Е. Шилс).

Так, І. Доценко доводить, що академічна доброчесність є підґрунтям й дієвим інструментом забезпечення якості вищої освіти. Авторка акцентує увагу на необхідності розробки та запровадження у закладах вищої освіти кодексів академічної доброчесності. С. Алексеєва окреслила основні фактори, що

впливають на прояви академічної нечесності у середовищі здобувачів, зокрема: нове середовище навчання (онлайн навчання); відсутність систематичної роботи з формування академічної культури; низький рівень умінь самостійної роботи у студентів у нових умовах. І. Розман наголошує, що проблему дотримання академічної доброчесності неможливо вирішити за рік-два: вона належить до морально-етичних норм: хоча два рази на тиждень необхідно майбутнім учителям наголошувати на повазі один до одного, на необхідності більше часу відводити на виконання письмових робіт.

Мета статті: вивчення сутності академічної доброчесності, окреслення етичних принципів взаємодії з учасниками педагогічного дослідження в контексті підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Виклад основного матеріалу. Запорукою успіху наукових досліджень є необхідність постійного уточнення дефініцій, які вживаються у ньому. Так, Міжнародний центр академічної доброчесності при Ратлендському інституті етики, Університет Клемсон в Південній Кароліні, розробив документ «Фундаментальні цінності академічної доброчесності», згідно з яким академічна доброчесність – це відданість академічної спільноти, навіть перед лицем труднощів, шести фундаментальним цінностям: чесності, довірі, справедливості, повазі, відповідальності й мужності [2].

Н. Батечко наголошувала: «у контексті академічної чесності можемо виокремити тенденцію впливу на суспільну думку академічної спільноти, тенденцію постійного вдосконалення. Загальні тенденції розвитку академічної чесності майбутніх фахівців для університетів Європи та Франції зокрема включають глобалізацію, децентралізацію освіти, впровадження професійної етики, деонтології у навчальний процес, інтернаціоналізацію та інформатизацію, дотримання стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти; розроблення стандартизованих процедур оцінки політики вищих навчальних закладів у сфері академічної чесності; запровадження навчальних методик із метою підвищення кваліфікації викладачів у питаннях сучасного академічного письма й підвищення їх мотивації у застосуванні таких методик у роботі; широке використання культури академічного письма, підвищення якості наукових публікацій дослідників за рахунок дотримання вимог до структури наукових статей; запровадження навчальних онлайн-тренінгів, партнерство між закладами вищої освіти та суб'єктами господарської діяльності. Це сприяє формуванню конкурентного середовища для студентської молоді, стимулюючи її до отримання знань та набуття практичних фахових навичок» [1].

Щодо нашої країни, то провадження академічної доброчесності в науковому житті України – нагальна потреба сучасного розвитку академічного середовища. Звернемося до законодавчого підґрунтя.

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту» [5]:

1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього

процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- 1) посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- 2) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- 3) надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- 4) контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- 5) об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- 1) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- 2) посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- 3) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- 4) надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

4. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- 1) академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- 2) самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- 3) фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- 4) фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- 5) списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- 6) обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

7) хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

8) необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

9) надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

10) вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

5. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

1) відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

2) позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;

3) відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

4) позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

6. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

1) повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

2) повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

3) відрядження із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);

4) позбавлення академічної стипендії;

5) позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

7. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

8. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог цього Закону та спеціальних законів.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- 1) ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- 2) особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- 3) знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- 4) оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

9. Форми та види академічної відповідальності закладів освіти визначаються спеціальними законами.

10. За дії (бездіяльність), що цим Законом визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом [5].

Академічна доброчесність у контексті педагогіки – це сукупність етичних принципів, норм і правил поведінки всіх учасників освітнього процесу (учнів, здобувачів вищої освіти, педагогів, науковців, адміністрації), які забезпечують чесність, відповідальність, справедливість і прозорість у навчанні, викладанні, оцінюванні та проведенні педагогічних і наукових досліджень. Більше того, поняттю «академічна доброчесність» протиставляється поняття «академічна нечесність» [4; 5].

У педагогічному контексті академічна доброчесність передбачає:

- 1) чесність – самостійне виконання навчальних і наукових робіт, правдиве представлення результатів навчання, відсутність плагіату, списування, фабрикації чи фальсифікації даних;
- 2) відповідальність – усвідомлення педагогом і здобувачем освіти наслідків своїх дій, дотримання професійних і освітніх стандартів, відповідальне ставлення до процесу навчання й оцінювання;
- 3) справедливість – рівні умови для всіх учасників освітнього процесу, об'єктивне та неупереджене оцінювання результатів навчання, відсутність дискримінації чи зловживання владою;
- 4) повага до інтелектуальної власності – коректне цитування джерел, визнання авторства ідей, методик, наукових результатів, використання чужих напрацювань лише з дотриманням установлених правил;
- 5) прозорість і довіра – відкритість критеріїв оцінювання, чіткі правила навчальної та наукової діяльності, формування довірливих взаємин між педагогом і здобувачами освіти [4].

У ширшому педагогічному значенні академічна доброчесність виступає не лише як система заборон, а як виховна цінність, що формує в здобувачів освіти

культуру відповідального навчання, критичного мислення та етичної професійної поведінки. Вона є основою якості освіти, авторитету педагогічної професії та довіри суспільства до результатів освітньої і наукової діяльності.

З огляду на вищезазначене постає логічно виправданим розгляд академічної доброчесності у педагогіці як дотримання етичних і професійних норм у процесі навчання, викладання та науково-педагогічної діяльності, що забезпечує чесне здобуття знань, об'єктивне оцінювання та формування відповідальної особистості.

Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів має свою специфіку, зумовлену особливою соціальною місією педагога, який працює з дітьми молодшого шкільного віку. Саме вчитель початкових класів закладає основи навчальної мотивації, ціннісних орієнтацій, моральних норм і ставлення дитини до пізнання. У зв'язку з цим формування академічної доброчесності та етичної відповідальності майбутнього педагога повинно розпочинатися вже на етапі його професійної підготовки у закладі вищої освіти.

Так, етика педагогічних досліджень є ключовою умовою їх наукової якості, легітимності та суспільної довіри. Дослідник у сфері початкової освіти працює з людьми, часто з дітьми та підлітками, які є особливо вразливою групою. Тому взаємодія з учасниками дослідження має ґрунтуватися на чітких етичних принципах, серед яких провідне місце займають інформована згода, конфіденційність і принцип «не нашкодь».

1. Інформована згода: отримання дозволу на участь у педагогічному експерименті. Інформована згода означає добровільне та усвідомлене рішення особи брати участь у дослідженні після отримання повної, зрозумілої та правдивої інформації про нього.

У педагогічному дослідженні інформована згода передбачає:

- 1) чітке пояснення мети дослідження, його тривалості та змісту;
- 2) опис методів (тестування, анкетування, спостереження, експеримент);
- 3) інформування про можливі переваги та ризики участі;
- 4) гарантію добровільності та права відмовитися від участі на будь-якому етапі без негативних наслідків.

При роботі з молодшими школярами інформована згода має подвійний характер:

- 1) письмова згода батьків або законних представників;
- 2) усвідомлена згода самої дитини, подана в доступній для її віку формі.

Особливо важливо уникати примусу або прихованого тиску (наприклад, коли участь у дослідженні пов'язується з оцінками чи ставленням учителя). Учень повинен чітко розуміти, що участь є вибором, а не обов'язком.

2. Конфіденційність та анонімність: захист персональних даних. Конфіденційність означає захист інформації, отриманої під час дослідження, від доступу сторонніх осіб, а анонімність – неможливість ідентифікувати конкретного учасника за результатами дослідження.

У педагогічних дослідженнях це передбачає:

- 1) збирання мінімально необхідних персональних даних;
- 2) використання кодів, псевдонімів або номерів замість імен;
- 3) зберігання матеріалів (анкети, тести, аудіо- чи відеозаписи) у захищених умовах;
- 4) обмеження доступу до даних лише для дослідницької групи.

Під час публікації результатів педагогічного дослідження забороняється:

- 1) називати імена учнів, учителів або конкретних навчальних закладів без спеціального дозволу;

- 2) наводити деталі, які можуть опосередковано розкрити особу учасника.

Дотримання конфіденційності сприяє формуванню довіри між дослідником і учасниками та запобігає можливим соціальним, психологічним чи професійним ризикам.

3. Принцип «не нашкодь»: мінімізація психологічного дискомфорту. Принцип «не нашкодь» є базовим етичним орієнтиром будь-якого дослідження, особливо педагогічного, де дослідник безпосередньо впливає на навчальний і емоційний стан учасників.

Реалізація цього принципу передбачає:

- 1) добір методик, безпечних для психічного та емоційного здоров'я учнів;
- 2) уникнення питань або завдань, що можуть викликати страх, сором, приниження чи надмірну тривогу;
- 3) адаптацію дослідницьких інструментів до вікових та індивідуальних особливостей дітей;
- 4) можливість перервати участь у дослідженні, якщо учасник відчуває дискомфорт [3].

Після завершення тестувань або експериментів здобувачами вищої освіти доцільно проводити рефлексивне обговорення чи надання зворотного зв'язку, щоб зменшити напруження та пояснити сенс виконаних завдань. Особливо це важливо у випадках, коли дослідження торкається самооцінки, навчальних труднощів або міжособистісних взаємин молодших школярів.

Особливого значення набуває формування академічної доброчесності під час оволодіння майбутніми учителями початкових класів основами науково-дослідницької діяльності. Курсові та кваліфікаційні роботи, педагогічні практики, участь у наукових гуртках, проблемних групах, дослідницьких проєктах є середовищем, у якому майбутній учитель початкових класів засвоює норми академічного письма, навички коректного використання джерел, аналізу та інтерпретації результатів педагогічних досліджень. Саме в цей період закладається розуміння недопустимості плагіату, фабрикації чи фальсифікації даних як таких, що підривають довіру до педагогічної науки і професії загалом.

Важливою умовою ефективного формування академічної доброчесності та етичної культури майбутніх учителів початкових класів є інтеграція відповідних цінностей у зміст фахових дисциплін, педагогічної практики та позааудиторної

роботи. Не менш значущою є роль викладача закладу вищої освіти, який власним прикладом демонструє дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості оцінювання та поваги до здобувачів як суб'єктів освітнього процесу.

У такому розрізі професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів повинна забезпечувати не лише формування предметних і методичних компетентностей, а й розвиток академічної доброчесності та етичної відповідальності як невід'ємних складників педагогічної культури. Саме такий підхід створює підґрунтя для підготовки вчителя, здатного здійснювати педагогічну та дослідницьку діяльність на засадах наукової чесності, гуманізму й поваги до особистості дитини [6].

Висновки. У статті здійснено теоретичне узагальнення проблеми академічної доброчесності та етичних аспектів педагогічних досліджень у контексті професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів. Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що академічна доброчесність є не лише нормативно визначеною вимогою сучасної освітньої політики, а насамперед фундаментальною ціннісною основою педагогічної професії, яка забезпечує довіру до результатів навчальної та науково-педагогічної діяльності.

З'ясовано, що академічна доброчесність у педагогічному середовищі ґрунтується на сукупності базових цінностей – чесності, відповідальності, справедливості, поваги, прозорості та довіри, – реалізація яких сприяє підвищенню якості освіти, об'єктивності оцінювання та формуванню культури відповідального навчання і наукового пошуку.

Нормативно-правові положення, закріплені у Законі України «Про освіту», створюють правове підґрунтя для впровадження принципів академічної доброчесності, проте їх ефективність значною мірою залежить від рівня внутрішнього прийняття цих цінностей майбутніми педагогами.

Доведено тісний взаємозв'язок академічної доброчесності з етикою педагогічних досліджень, що набуває особливої актуальності з огляду на специфіку роботи з дітьми як вразливою категорією учасників наукових досліджень.

Обґрунтовано, що дотримання етичних принципів – інформованої згоди, конфіденційності, анонімності та принципу «не нашкодь» – є обов'язковою умовою наукової легітимності педагогічних досліджень і важливим чинником формування суспільної довіри до їх результатів.

Узагальнення результатів дослідження дає підстави стверджувати, що формування академічної доброчесності та етичної відповідальності у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів має здійснюватися системно, інтегровано та послідовно, поєднуючи нормативні вимоги з виховною та ціннісною складовою освітнього процесу.

Академічна доброчесність у педагогіці доцільно розглядати не як сукупність заборон і санкцій, а як важливий чинник професійної зрілості, що забезпечує становлення відповідального, компетентного та етично свідомого

вчителя, здатного здійснювати педагогічну і дослідницьку діяльність на засадах гуманізму, поваги до особистості та наукової чесності.

Перспективи подальших досліджень убачаються у розробленні практико-орієнтованих моделей і методик формування академічної доброчесності та етичної культури майбутніх педагогів у процесі їхньої фахової підготовки, а також у вивченні ефективних механізмів упровадження цих принципів у діяльність закладів вищої педагогічної освіти.

Література:

1. Батечко Н., Дурдас А. Академічна доброчесність в контексті європейських практик: досвід Франції. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика* (Серія Педагогічні науки). 2019. № 3 (60). С. 88-94.
2. Верховна Рада України прийняла Закон про академічну доброчесність. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/269207.html> (дата звернення: 02.02.2026)
3. Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти. 2017. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930> (дата звернення: 18.01.2026).
4. Сопова Д. Академічна доброчесність у системі професійної підготовки майбутнього педагога. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2019. № (3-4). С. 52-56.
5. Про вищу освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2014. № 37-38. Ст. 2004. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 12.01.2026).
6. Про освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2017. № 38-39. Ст. 380. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 12.01.2026).
7. Яковишина Т. Критерії готовності майбутніх учителів початкових класів до організації та проведення психолого-педагогічних досліджень. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2025. № 4. С. 121-128.

References:

1. Batechko N., Durdas A. (2019). Akademichna dobrochesnist v konteksti yevropeiskyykh praktyk: dosvid Frantsii [Academic integrity in the context of European practices: the experience of France]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka* (Seriia Pedagogichni nauky), 3 (60), 88-94. [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada Ukrainy pryiniala Zakon pro akademichnu dobrochesnist [The Verkhovna Rada of Ukraine adopted the Law on Academic Integrity]. Retrieved from <https://www.rada.gov.ua/news/razom/269207.html> [in Ukrainian].
3. Satsyk V. (2017). Akademichna dobrochesnist: mifichna kontseptsiiia chy diievyi instrument zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Academic integrity: a mythical concept or an effective tool for ensuring the quality of higher education]. Retrieved from: <http://education-ua.org/ua/articles/930> [in Ukrainian].
4. Sopova D. (2019). Akademichna dobrochesnist u systemi profesiinoi pidhotovky maibutnoho pedahoha [Academic integrity in the system of professional training of future teachers]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*. 39(4), 52-56. [in Ukrainian].
5. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy [On higher education: Law of Ukraine]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
6. Pro osvitu: Zakon Ukrainy [On education: Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
7. Yakovyshyna T. (2025). Kryterii hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do orhanizatsii ta provedennia psykholoho-pedahohichnykh doslidzhen [Criteria for the readiness of

future primary school teachers to organize and conduct psychological and pedagogical research]. Acta Paedagogica Volyniensis, 4, 121-128 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 04.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.02.2026